

Vélemény
a 2014/26/EU irányelv átültetéséhez megalkotandó magyar jogi
szabályozás főbb tartalmi kérdéseivel kapcsolatban

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (a továbbiakban: MKE) Elnöksége a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala munkatársai által kidolgozott „Részletes koncepció a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló 2014/26/EU irányelv átültetéséhez megalkotandó magyar jogi szabályozás főbb tartalmi kérdéseivel kapcsolatban” című dokumentum vonatkozásában az alábbi észrevételeket teszi.

Az MKE Elnöksége is egyet ért azzal a megállapítással, hogy az információs társadalom kiépülése megkívánja a szerzői jogi szabályozás és joggyakorlás adaptációját a megváltozott technológiai körülményekhez és üzleti modellekhez. A digitalizáció adta lehetőség hozzásegít a tudás- és alkotáskincs megóvásához, illetve hozzáférhetővé tételéhez, valamint a kulturális sokféleség megőrzéséhez. E körben különösképpen érvényesülnie kell a Jedlik-terv egyik alapelveinek, az egyensúly kívánalmának, vagyis annak a követelménynek, hogy a szerzői és kapcsolódó jogi jogosultak érdekei, a felhasználói és fogyasztói szükségletek, valamint az oktatás, a művelődés, a tudományos kutatás és a szabad információhoz jutás közérdekű igényei között egyensúlyt teremtsünk és tartsunk fenn. A szellemi tulajdon eszköztárára igen nagy hatáskörrel támogathatja a nemzetpolitikai célok megvalósulását a lehetőleg friss hazai szakirodalom internetes publikálásának lehetővé tételével.

Az MKE Elnöksége a közös jogkezelő szervezetek hatékony és átlátható működésének biztosítása érdekében megőrizendőnek tartja a közös jogkezelő szervezetekre előírt egyesületi formakényszert, a nyilvántartásba vételi eljárást, a reprezentativitás követelményét, valamint a díjszabás jóváhagyására vonatkozó eljárás fenntartását, és a vonatkozó irányelv átültetése során kiterjesztendőnek tartja a más tagállamban letelepedett, de Magyarország területén közös jogkezelési tevékenységet folytató szervezetek vonatkozásában is.

Az MKE Elnöksége messzemenően támogatja a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek speciális közös jogkezelésének bevezetését a magyar jogrendszerbe, amely által lehetővé válna a hazai könyvtárak számára a kereskedelmi forgalomból kikerült művek tömeges digitalizációja és nyilvánosság számára történő on-demand hozzáférhetővé tétele.

A javasolt magyar „out of commerce” szabályozás lényeges elemeivel kapcsolatos véleményünk a következő:

- Feltétlenül szükségesnek tartjuk a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek egzakt definíciójának lefektetését a törvényi szabályozásban.
- Támogatjuk a hozzáférhetővé tétel határidejének 1999. augusztus 31-i rögzítését, ami lehetővé tenné, hogy a könyvtárak viszonylag friss digitalizált szak- és szépirodalmat tudnának interneten publikálni az olvasók számára.
- Támogatjuk, egy nyilvánosan hozzáférhető online adatbázis létrehozatalát, ami lehetővé tenné a tájékozódást az adott művek kereskedelmi forgalomban való hozzáférhetőségével kapcsolatban.
- Támogatjuk a német megoldások átvételét:
 - amely nem befolyásolja az árva művekre vonatkozó engedélyezési gyakorlatot,
 - amely nem befolyásolja az árva művek kedvezményezett intézményi felhasználását (ez díjtalan szabad felhasználás maradna),
 - lehetővé teszi az e-kölcsönzés jelentős bővítését a könyvtárak számára,
 - lehetővé teszi a könyvtárak számára, hogy az Szjt. 35.§-ának (8) bekezdése alapján eddig csak a dedikált terminálokon (életszerűtlen és a gyakorlatban alig használhatóan) hozzáférhetővé tett műveket on-line módon is hozzáférhetővé tegyék az olvasók számára.
- Javasoljuk, az SZTNH által vezetett online adatbázisban történő közzétételt követően **45 nappal** – a jogosult tiltakozása hiányában – a közös jogkezelő szervezet engedélyt adhasson a kedvezményezett intézménynek az adott mű felhasználására.
- Ugyanakkor szeretnénk hangsúlyozni, hogy a koncepcióból nem egyértelmű számunkra, hogy a könyvtárakat terhelnék-e a közös jogkezelő szervezet által alkalmazott jogdíjak. Az MKE Elnökségének álláspontja szerint a szabad információhoz jutás közérdekű igénye miatt a **könyvtárakat mentesíteni kell a díjfizetési kötelezettség alól.**

Budapest, 2015. augusztus. 10.

Barátné dr. Hajdu Ágnes
az MKE elnöke